

НЕКОЛИКО РЕЧИ О МУЗЕЈУ ЛЕСКОВЦА

Од свих музеја које смо за време свог студијског путовања упознали, Музеј Лесковца је оставио на нас најјачи утисак. У модерној згради настао је нов музеј који, по нашем схватању, у потпуности одговара социјалистичком историјском музеју. Морамо напоменути да нам је користило уводно објашњење Едиба Хасанагића о научно обрађеној концепцији за техничку поставку изложбе, а осим тога били смо стручно вођени од директора Музеја, друга Ракића. Ипак је штета што нисмо знали народни језик и што смо о историји Србије и подручја Лесковца имали само површно знање.

Цела музејска поставка одликује се тиме што је заснована на јединственој научној и техничкој концепцији. Од почетка до краја био је успешно примењен историјско-хронолошки принцип као комплексна метода излагања. На овај начин сваки посетилац стиче увид у најважније аспекте историјског развоја подручја и града, развоја производних снага и производних односа, политике и привреде, културе, радних и животних односа људи. Аутори изложбе су се концентрисали на најважније фазе развоја, на поједине одељке и најбитније догађаје историје. Томе одговара избор материјала, који је ограничен на суштинско. Ни у ком случају се не може говорити о пренатрпаности изложбе експоната; чак и у одељцима новије историје аутори су се потрудили да мноштво фотографија и докумената сведу у те границе. Разнородност материјала приказује успешну сарадњу стручњака различитих области, а за посетиоца она одражава сву разноликост друштвеног живота. Неспорно је да сви експонати верно приказују друштвене односе, чиме је у пуној мери изражена историјска истина. Богата збирка Музеја је омогућила да се начине интересантне музејске поставке за све периоде и важније проблеме историје, тако да помоћни материјал на изложби не доминира.

Кроз архитектонско-уметничку поставку приказани су научни ставови и презентирани експонати на изузетно добар начин. Архитектура, решење простора, избор боја и материјала, осветљење, сви битни елементи поставке су подређени научној концепцији, тако да служе њој, а нису сами себи сврха. Посебно се може истаћи прегледан распоред целе изложбе, рационално искоришћен простор, добро конструисане витрине, усаглашеност боја (дрво — тепих), добро решено осветљење, пажљива обрада експоната-легенди, смеђе фотографије, добро одржавање и брижљиво извођење модела. Морамо истаћи и добар квалитет текстова. Не само да су сведени на најпотребнију меру, већ је и њихова техничка изведба по боји и облику таква да не делују као посебни објекти. При том су поштовани експонати, али су и сва техничка и помоћна средства постала значајна. Оваква решења су оправдана код сталне музејске експозиције.

Насупрот поменутиим предностима, извесне критичке примедбе готово да су безначајне. Може се установити да до XIX века човек увек остаје у средишту излагања. Тада се губи у приказивању средстава за

производњу и развоја капиталистичких производних односа. Ми уопште нисмо учили стварање капитализма и радничке класе, сем изврсно изложених заната. То је сигурно повезано са историјским развојем подручја; ипак мислимо да су извесне могућности пропуштене. Тако можемо претпоставити да је одећа буржоазије стављена наспрам одеће текстилног и рударског радника да би се супротност класа у XIX веку учинила јаснијом. Уосталом, штета је што у опширном и богатом приказу радничког покрета недостаје тродимензионални материјал. Сигурно је да ће изложба сама по себи допринети да се дође до материјала који би попунио ове празнине. Било би корисно када би веома упечатљива поставка народноослободилачке борбе била завршена прегледом изградње социјалистичке Југославије.

Требало би пронаћи могућност затварања пукотина између витрина, јер ће иначе ускоро све витрине бити запрашене. Нарочито пада у очи да у делу који се односи на време после првог светског рата и на други светски рат нису коришћена уметничка и техничка средства којима би се оптички издвојиле напредне снаге од реакционарних елемената. Полазимо од претпоставке да се често бојом постиже одговарајуће рангирање догађаја и личности при обликовању изложбе, чиме се посетиоцу поставка чини схватљивијом.

На крају, целој радној групи која је постављала Музеј у Лесковцу може се само честитати. Тако је постао узоран музеј — не само за Југославију, који ће бити подстицај не само за посетиоце већ и за колеге који раде на сличним пословима.

Инго Матерна